

<http://www.tovima.gr/culture/>

εικαστικά

ΤΟ ΒΗΜΑ
πολιτισμός

Ο χαμένος παράδεισος του Λόφου

Μετά τη μεγάλη της επιτυχία, η έκθεση του Νίκου Παπαδόπουλου στο Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης αφηγείται εκ νέου τις αλλαγές του τοπίου στου Φιλοπάππου που βρέθηκε πρόσφατα στην επικαιρότητα με τον πιο δυσάρεστο τρόπο

ΤΗΣ
ΜΑΡΙΛΕΝΑΣ ΑΣΤΡΑΠΕΛΟΥ

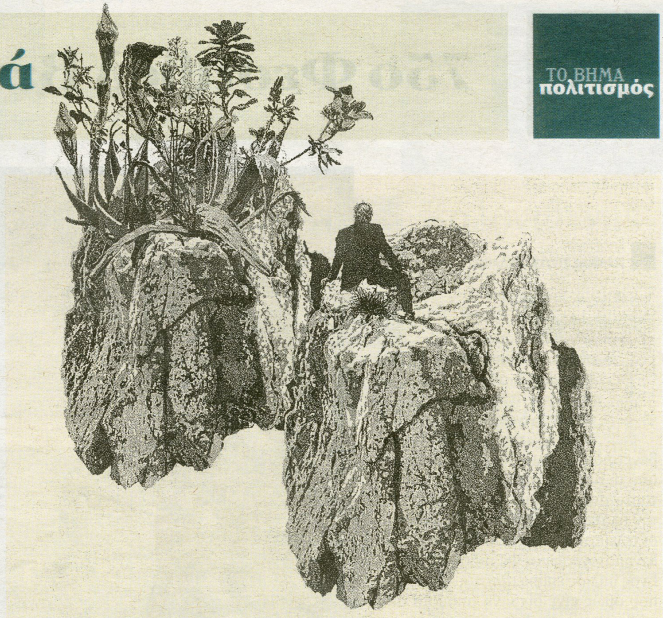
Οταν πρωτοείδα τον περασμένο Μάιο φευγαλέα τον τίτλο «Flora Filorarroni: ένα ταξίδι από την Πόλη των Βράχων στον κήπο» σκέφτηκα προς στιγμή ότι η έκθεση του Νίκου Παπαδόπουλου στο ΜΙΕΤ αφηγείται την ιστορία μιας κοσμοπολίτισσας Αθηναίας, Ημιον σφεφέστατα επηρεασμένη από ένα πουαντιγιστικό σχέδιο μιας παρέας που κάνει ανέμελη πικνίκ απ' όπου ξεχώριζε η γλαστρή μορφή μιας νεαρής γυναίκας. Την επόμενη στιγμή το μυαλό έκανε τις απαραίτητες συνδέσεις. Flora όπως λέμε χλωρίδα, Νίκος Παπαδόπουλος όπως λέμε εικαστικός με έργα που έχουν ως κοινό τόπο τη φύση και τον κήπο. Στο Μέγαρο Ευνάρδου και λίγο αργότερα και στο Αναπατήριο Πικιώνη δίπλα στον Λουμπαρδιάρη όπου παρουσιάζεται ένα μικρό αυτόνομο παράρτημα της βασικής έκθεσης, η αλήθεια αποκαλύφθηκε (και θα συνεχίσει να το κάνει, καθώς η έκθεση ξεκινά εκ νέου στις 4/9 στο ΜΙΕΤ χάρη στην επιτυχημένη πορεία της). Η Flora δεν υπήρξε ποτέ και ο κατάφυτος λόφος ήταν κάποτε σκέτη πέτρα. Ήταν ένα συναρπαστικό αφήγημα. Θα μπορούσε μάλιστα να έχει ως εναλλακτικό τίτλο: «Το αυτονόητο του

φυσικού περιβάλλοντος δεν είναι καθόλου αυτονόητο».

Για τον Νίκο Παπαδόπουλο όλα είχαν ξεκινήσει σε μία από τις πολλές βόλτες με τον σκύλο του στον λόφο, όταν αποφάσισε να αρχίσει να συλλέγει και να ταυτοποιεί τη χλωρίδα του. «Είναι ο λόφος Φιλοπάππου ένα τοπίο εξ ολοκλήρου έργο ανθρώπου που δημιουργεί ωστόσο την ψευδαίσθηση της φύσης; Είναι δηλαδή ένας κήπος;» έθεσε ένα ερώτημα προς διεπιστημονική διερεύνηση. Εφτασε μέχρι το Τμήμα Βοτανικής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης για να το απαντήσει. Εκεί όπου φυλάσσεται η πρωτότυπη «Flora Graeca», οι 10 τόμοι με την πληρέστερη καταγραφή της ελληνικής χλωρίδας που έγινε το 1787 από τον βοτανολόγο Τζον Σίμπθορν και τον ζωγράφο Φέρνταντ Μπάουερ και όπου επιπλέον υπάρχουν οι αδημοσίευτες υδατογραφίες του λόφου. Ήταν αλήθεια. Ο λόφος Φιλοπάππου δεν είχε φυτά εκείνη την εποχή. Μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα το σύμπλεγμα των τριών λόφων (των Μουσών ή Μουσείου, της Πνύκας και των Νυμφών) που είναι σήμερα γνωστοί ως λόφος Φιλοπάππου (από το μαρμάρينو μνημείο του ευεργέτη των Αθηνών Γάιου Ιουλίου Αντίχου Φιλοπάππου) ήταν γυμνό από βλάστηση. Εξ ου και οι αρχαιολόγοι του 19ου αιώνα αναφέρονταν στην «Πόλη των Βράχων». Ο κατάφυτος λόφος είναι μια κατασκευή

και μόλις στο 1900 έγινε η οργανωμένη αλλά περιορισμένη φύτευσή του από τη πριγκίπισσα Σοφία. Επειτα, το 1957 φυτεύτηκαν 20.456 φυτά όταν ο Δημήτρης Πικιώνης ανέλαβε εκτός από τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου της Ακρόπολης και την εκτέλεση μελέτης για τη χλωρίδα της περιοχής. Ο λόφος πάντως άρχισε να πρασινίζει χάρη στη διάχυση μιας τάσης για τη δημιουργία βοτανικών κήπων ως σύγχρονων Εδέμ. Είχε τις απαρχές της στην τρίτη αποστολή του Χριστόφορου Κολόμβου στην Αμερική, καθ' όσον εκείνος αντίκρισε τις ακτές της Βενεζουέλας και τα νέα είδη φυτών της πίστεψε πως βρίσκεται στον κήπο της Εδέμ. Από τότε ξεκίνησε ο επαναπροσδιορισμός της απεικόνισης αυτού του χαμένου παράδεισου, ο οποίος τελικά υπήρξε άμεσα συναρπασμένος με την έννοια της μεταφοράς φυτών από έναν τόπο σε έναν άλλο.

Ο Νίκος Παπαδόπουλος ταξίδεψε στον χώρο και στον χρόνο, έφερε στην επιφάνεια συναρπαστικές αφηγήσεις μέσα από επιστημονικές μελέτες και βιβλιογραφικές πηγές και τις συνδύασε με τα προσωπικά βιώματα για να συνθέσει τη δική του γοητευτική ιστορία σε αυτό το διεπιστημονικό πρότζεκτ που διήρκεσε οκτώ χρόνια. Για να την αφηγηθεί δημιούργησε ένα «βιβλίο καλλιτέχνη» (artist's book) με μια σειρά σχεδίων που παρουσιάζονται μέσα σε προθήκες αλλά και ως επιτοίχιες συνθέσεις. Πρόκειται για την επιλεκτική ανασύνθεση προσωπικών βιωμάτων του στον λόφο ή πληροφοριών που συνέλεξε στη διάρκεια της έρευνάς του. Όπως η σουοδικανή προθήκη που ανακάλυψε τυχαία ο γιατρός και εντομολόγος Ναθάνιελ Μπάγκσο Ουόρντ το 1829 και χρησιμοποιήθηκε για την αποτελεσματική μεταφορά των φυτών από μακρινές χώρες στην Ευρώπη. «Η οκνηρή του πικνίκ με τη φανταστική κυρία Flora, όπου τελικά απεικονίζονται φίλοι του καλλιτέχνη καθώς γιορτάζουν τα γενέθλια ενός

«Ατίπλο» 2016. Μολύβι και μελάνι σε χαρτί

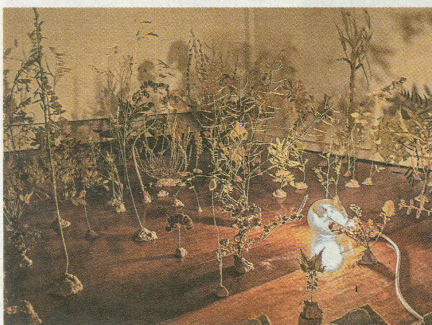
μέλους της παρέας στον Λόφο. Καθένα από τα σχέδια είναι ζωγραφισμένα κουκκίδα την κουκκίδα με πένα ή μολύβι πάνω σε χειροποίητο ή βαμβακερό χαρτί (και όχι με την ακίδα του εκτυπωτή όπως μπορεί να σε ξεγελάσει η πρώτη εντύπωση). Είναι συγκινητική η βαθιά προσήλο-

ση του Παπαδόπουλου στη χειροναξία της ζωγραφικής του και απηχεί τελικά το ενδιαφέρον κόνσεπτ του έργου χωρίς να παραγκωνίζεται από αυτό. Μαζί με ορισμένα αποξηραμένα φυτά από τον Λόφο, λίγο χόμα απλωμένο σαν να βρίσκεται σε τραπέζι ανατομίας και μια εγκατάσταση με χάρτινα lego που απηχεί με παιγνιώδη τρόπο τις σειρές των τούβλων που τοποθετούσε πλαγιαστά ο πατέρας

του γύρω από δεντράκια στην αυλή του, ο Νίκος Παπαδόπουλος δημιουργεί με σχεδόν σπαρακτική φροντίδα τον δικό του βοτανικό κήπο μέσα στο ΜΙΕΤ

Η έκθεση στο Μέγαρο Ευνάρδου, Αγίου Κωνσταντίνου 20 και Μεγάνδρου διαρκεί από τις 4/9 ως τις 22/9 και στο Αναπατήριο Πικιώνη ως τις 30/9. Η επιστημονική επιμέλεια ανήκει στη Φαίη Ζήκα.

Εγκατάσταση με φυτά από τον Λόφο

ΘΕΑΤΡΟ
ΑΚΡΟΠΟΛ

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕΤΡΑΕΙ ΤΑ ΑΣΤΡΑ

του Μενέλαου Λουντέμη

Ένα έργο ύμνος για το σχολείο,
το βιβλίο και τον δάσκαλο!

Σκηνοθεσία: Ειρήνη Ιακώβου / Μουσική: Θ. Καραχάλιος
Χορογραφία: Δ. Μαργαρίτης / Σκηνογραφία: Στ. Κουτρούλης
Στο ρόλο του Μελίου ο Θανάσης Βισκαρούδακης

Εισιτήρια:
www.viva.gr - www.sofikoukouvagia.com - 210 9213310

ΕΘΣΦ
ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ
Ελάττωμα ποίησης